

Christoph Scheuermann
© Der Spiegel

Crickhowell, al sud de Gal·les, és la llar de 2.063 habitants, la majoria d'ells inofensius. Hi ha pocs indicis que aquí visquin rebels. Hi ha una carnisseria, una cafeteria, una llibreria, una botiga de fumats, i fins i tot hi lluu el sol de tant en tant. No obstant això, Crickhowell es va convertir en el niu de la resistència, com el poble gal d'“Astèrix”.

El capítol dels rebels es diu Steve Lewis. Seu a la seva cafeteria, Number 18, que mai hauria imaginat que tindria tanta clientela. A principis d'any va crear amb més empresaris la iniciativa “Fair Tax Town”: la idea va sorgir quan un periodista de la BBC va enregistrar un documental sobre el costat fosc de l'economia. “Fair Tax Town” era l'intent de denunciar les injustícies que enganya-

Sandvitx holandès

De com un poble a Gal·les tria seguir la seva consciència en comptes de guanyar molts diners.

ven el sistema. Lewis trobava demencial que empreses multinacionals com Starbucks, Facebook i Google només paguessin una petita part dels guanys a Hisenda, i sovint gens ni mica. Persones com ell, en canvi, pagaven tots els

impostos que li corresponien com a empresari. Per què, es preguntaven ell i la comunitat, no fem com els grans?

Lewis és un home robust de 64 anys que porta americana i un mocador que li adorna la butxaca. Va començar la seva vida laboral servint a l'armada britànica al nord d'Irlanda com a expert en explosius, després va ajudar en l'Orient Mitjà lluitant contra les revoltes. Mira enrere i pensa en la seva experiència en els conflictes de fa gairebé 20 anys. I encara avui crema dintre seu l'enyorança del soldat després d'una cruenta batalla. La lluita contra algunes corporacions mundials semblava la millor opció per lliurar una batalla.

Els impostos eren fins a aquell moment un tema que fascinava els advocats de les grans empreses. Tot això està canviant, també a causa dels Papers de Panamà. Mig món en parla, i es diu que els multimilionaris i els empresaris haurien

de contribuir en els països on guanyen diners. Els impostos tornen a ser *sexy*. Steve Lewis diu que les últimes revelacions no l'han sorprès, ell ja exigia des de feia temps que el sistema havia de ser més just. Amb altres paraules: paradisos fiscals per a tots!

La iniciativa de Crickhowell va començar molt abans de l'afer de Panamà. Ja l'estiu passat Lewis i més empresaris es van posar en marxa per trobar un camí cap a un paradís fiscal, acompanyats d'un equip de la BBC. Van viatjar a l'Illa de Man, entre Irlanda i Gran Bretanya, així com a Amsterdam, on hi ha registrades moltes empreses bústia. Van parlar amb experts en impostos, amb notaris i advocats. Al final, van trobar un model que els va fer el pes: el "Sandvitx holandès".

Es tracta d'un truc financer amb el qual empresaris europeus calculen els beneficis de manera artificial: registren un hòlding a Holanda, el qual té empreses germanes a la Gran Bretanya o a Irlanda, i exigeixen drets de llicència per la utilització dels drets de mercat. Així abaixen els impostos que han de pagar dels beneficis obtinguts. Els drets de llicència tornen llavors al país de procedència, després van a les Bermudes i a altres illes amb impostos baixos, tot absolutament legal. D'aquesta manera Google s'estalvia molts milions.

Els empresaris de Crickhowell van fundar una empresa a l'Illa de Man, on el màxim percentatge d'impostos és del 10%. Van crear logos per a una estratègia de màrqueting i van registrar un hòlding a Amsterdam. Ho tenien tot encaminat, l'Emma amb la seva llibreria, el Mike amb la seva botiga de mobles, la Lynn amb la seva teteria.

Steve Lewis passeja pel carrer Major i es para davant el forn. "Hola, Steve!", crida. També Steve, el forner, va penjar el cartell del grup "Fair Tax Town" a l'aparador. Lewis diu que en realitat podrien utilitzar ara mateix el "sandvitx holandès". El problema és que la Hisenda britànica triga com a mínim tres anys per examinar el model, i llavors potser aprovar-lo.

Mentrestant, l'estat d'ànim al poble ha anat decaient. Els ciutadans preguen als propietaris de les botigues si veritablement es plantegen evitar pagar impostos. No seria llavors Crickhowell tan moralment corrupte com els grans,

Steve Lewis, el creador junt amb altres empresaris de la iniciativa "Fair Tax Twon".

encara que l'acció sigui una forma de protesta?

Lewis entra a l'òptica. Irena, la propietària, no es va adherir a la iniciativa, però s'ho va estar rumiant un temps. "Seria èticament justificable si emmagatzemem els guanys en paradisos fiscals?", es preguntava. Al cap i a la fi, tots utilitzen les escoles i els hospitals, així com els carrers, les canonades d'aigua, la

policia i els contenidors de brossa. Van decidir interrompre el pla.

Ja no es tractava de maximitzar els beneficis. Crickhowell havia desenvolupat el que les firmes transnacionals com Google i Starbucks no tenen: una consciència. Una connexió amb el territori on fan negocis.

Steve Lewis diu que ara segueix una altra estratègia. "Ara ataquem els mercats globals". Amazon, Facebook, Caffè Nero, potser també el banc Barclays. S'està esforçant per ser membre de l'organisme de direcció de l'Agència Tributària. Tampoc vol lluitar per fer lleis més fortes, ja que això faria que els advocats i assessors fiscals aconseguissin lucrarse encara més. En comptes d'això, l'Estat hauria de crear una mena de tropa d'intervenció que posés a la picota empresaris sense consciència.

El Sandvitx holandès és damunt la taula, diu Lewis. Vol vèncer els seus adversaris des de dins. ●

Traducció de Núria Murie

Valencians sense ADN
Relats dels orígens
Ferran Garcia-Oliver
PREMI OCTUBRE D'ASSAIG - JOAN FUSTER - 2015
314 edicions

VALENCIANS SENSE ADN
de FERRAN GARCIA-OLIVER
PREMI OCTUBRE D'ASSAIG 2015

NOVETATS 314
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter
Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com